

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum XXVIII. Pastoralis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

dicto Monasterio concessit Pontifex, asserens, cum dicto Monasterio, quod majus est, concessum sit, decimas scilicet suae Parochiae exigere, & percipere, etiam quod minus est, concessum videri, jus scilicet percipiendi decimas de novalibus.

SUMMARIUM.

1. Quae circa hoc cap. difficultates moveri possint?
2. Nihil tamen obesse eas decisioni in hoc cap. factae ostenditur.

Notandum. Clara quidem esse concessionis verba, gravem tamen difficultatem duplicem sub eis latere. Primum enim quomodo per privilegium concessum dicitur, quod majus est, si de suis Ecclesijs parochialibus decimas tantum exigeret, & acciperet monasterium? Et quomodo ex hoc inferitur, quasi ex privilegio illi competere, ex novalibus etiam suarum Parochiarum decimas exigere, & accipere, cum utrumque hoc de jure communi monasterio, cui parochiae haec, quoad curam etiam animarum incorporatae fuerunt, competere, juxta cap. cum contingat 29. hoc tit. ? Et secundum, quomodo non pugnet, quod hic dicitur, cum illis, quae in cap. tua, 25. hoc tit. §. nec occasione asseruntur, ubi dicitur, decimas novalium non pertinere ad Laicum, qui decimas in feudum obtinet? Si enim, quod minus est, conceditur concessio majore, utique etiam conceditur, jus novalia decimandi, cui jus decimas antiquas praediorum percipiendi, in feudum concessum est. Recte tamen alij dicunt, neutram illationem hanc contra decisionem pontificiam urgere: non primam (ut plures Abbatis explicationes omittantur) eo quod haec parochiae, monasterio tantum concessa fuerint, quoad jus praesentandi & consequenter jus decimarum, monachis illis de jure communi non competere, sed ad hoc jus obtinendum, & retinendum speciali privilegio indigerant, quod facile inde ad nova-

lia extensum fuerat, tanquam minus, & peculiariter nihil praesudicans Ecclesiae, contra quam jus decimarum monasterio jam prius concessum fuerat: vel dici poterit, olim quidem huic monasterio in parochialibus his Ecclesijs sibi incorporatis jus decimarum competitivum, postea tamen, per praescriptionem v. g. legitimam, amissum hoc fuisse, ut adeo privilegio indigerent, quo jus antiquum illis restitueretur, & quidem non tantum ad decimas antiquas, sed etiam ad decimas novalium. Altera vero difficultas ex cap. tua, 25. hoc tit. §. nec occasione. nihil probat, si doctrina Abbatis attendatur, qui advertit, decisionem cap. tua, circa negandas novalium decimas ei, qui decimas antiquas in feudum obtinebat, contra Laicum latam fuisse; hanc vero decisionem pro Clericis datam fuisse, quibus datum in materia Ecclesiastica privilegium, cum favorabile sit, latius explicandum est, cum tamen datum feudum Laico in re Ecclesiastica odiosum sit, & strictae interpretationis.

CAPITULUM XXVIII.
Pastoralis.

PARAPHRASIS.

Dubitavit Episcopus Helensis, utrum de molendino & piscarijs debeant solvi decimae, priusquam deducantur expensae necessariae ad rei conservationem, aut meliorationem factae: huic dubio respondet Pontifex, de personalibus quidem solvi non debere decimas, nisi prius deductae fuerint necessariae expensae; praediales vero decimas integras solvendas, priusquam deducantur factae expensae.

SUMMARIUM.

1. Quare ex praedialibus nulla deducenda prius expensa, quam solvantur decimae; & quare ex personalibus prius deduci possint?

Bbb

2. Quo-

2. *Quomodo, quæ dicuntur cap. hoc, non contradicant cap. Non est 22. h. t.*

1. **N**otandum primò. Satis intelligi posse hoc cap. ex illis, quæ supra dicta sunt in *cap. ex transmissa 23. h. t. & in cap. non est 22. h. t.* assignat tamen *Glossa hic* rationem, quare aliter de prædialibus statuerint jura, aliter de personalibus, quòd scilicet in prædialibus potissimum laboret manus Dei, ut ait *Glossa v. deducendas*, fructus producat, & consequenter rectè sibi vendicet, de omnibus his fructibus supremum suum dominium recognosci: in personalibus verò multùm operetur industria, & manus humana, suæ artis lucrum faciens, & consequenter de lucro factò, divinæ benignitati obligatus est aliquis. Vide etiam rationem apud dictam *Glossam*.

2. Notandum tamen secundò. Hujus cap. decisionem non contradicere *cap. Non est 22. h. t.* ubi dicitur, *de vino, grano, fructibus, negotiatione, militia, venatione &c. dandas decimas*, & postea subjungitur, *persolvendas illas cum integritate debita Ecclesijs, antequam deducantur ulla expensa*: ex quibus verbis, videtur colligi posse, contra decisionem *cap. hujus 28.* quòd nec de personalibus decimis solvendæ sint, deductis expensis, decimæ. Respondent enim communiter DD. quæ dicuntur in *cap. relato non est*, intelligi debere de prædialibus decimis, non autem personalibus, ita ut verba accommodanda sint, prout subjecta materia vult, & capax est, ne absurdum aliquid contra clarum textum *cap. pastoralis*, & contra alia Capitula, ubi de lucro tantùm decimæ personales persolvendæ statuuntur, inferatur.

CAPITVLVM XXIX.

Cùm contingat.

PARAPHRASIS.

Ecclesiæ aliqua, aut personæ Ecclesiasticæ, in parochijs quibusdam antiquas decimas nonnunquam percipiunt, quæ ex legiti-

mo titulo ad illas devenerunt: dubitatur ergò, & ex Pontifice querebatur, si in loco tali Novalia fiant, an etiam Novalium horum decimæ ad decimarum antiquarum decimarum pertineant; cui dubio responderet hic Papa. Novalium decimas, ad Ecclesiam parochialem pertinere, nisi qui antiquas decimas hæc perciperunt, rationabilem causam ostendant, quòd etiam Novalium decimæ ad se pertineant.

SUMMARIUM.

Non sufficit ad decimas Novalium in aliquo loco percipiendas, antiquarum decimarum percipiendarum jus subiri ex præscriptione, legitima infestatione, transactione, aut vi privilegii indefinite concessi; nisi expressa mentio Novalium fuit, aut ratio rationabilis subsit.

Notandum. Talem causam rationabilem non esse, quòd vi præscriptionis, legitimæ infestationis, transactionis, vel etiam vi privilegii generaliter indefinite concessi, antiquas decimas percipiat; neque enim legitima infestatione, transactio, aut privilegium tale ad ea extendunt, quæ concessionis tempore, aut tempore transactionis, nondum fuerant: expressa etiam Novalium mentio fiet, quæ in casu causa rationabilis adesse existimatur (iam Novalium decimas) multò minus præscriptio dat eis Novalium decimas, quantum antiquæ legitimo modo præscriptæ fuerint, tum quòd communi sententia Canoniorum illud tantùm præscriptione obtinere possit, quòd possidetur, Novalium autem decimæ, cum non essent eo tempore, quo antiquæ præscribentur, & consequenter possiderentur, vi præscriptionis factæ obtineri non possunt; tum quòd tales decimæ, quibus jus decimarum in alios transfertur, quàm Ecclesias parochiales proprias, etiam sint, & consequenter restringendi juxta *regulam juris 1. in 6.*

CAPA